

Након серије лоших вести, негативних економских показатеља и све жешћих унутрашњих сукоба, закључно са (не)очекиваним нокдауном на недавним локалним изборима, најзад је и чланове владајуће коалиције, тачније, владајуће странке мало огрејало сунце.

Када би се могло зауставити време, односно, барем до наредних парламентарних избора замрзнути један историјски тренутак, верујем да би се стратегији ДС-а определили за претходну недељу, у којој Борис Тадић, у улози регионалног лидера, по Новом Саду срдечно гостује туце европских председника, Вук Јеремић у Њујорку горљиво брани српску косовску политику, а Божа Ђелић из Брисела доноси вести о укидању виза до краја 2009. године. И све то паралелно, у исти мах и као готово „математички“ доказ да предизборна прича о „паралелним процесима“ и равноправним политичким приоритетима није била само маркетиншка бајка.

И заиста, без обзира на више пута прекорачене рокове и неопходну дозу опреза који треба по том питању задржати, чини се да бедеми шенгенске тврђаве полако попуштају и почиње да се назире крај понижавајућим редовима за визе пред страним амбасадама. Речено је већ да, када је о Србији реч, значај стављања на белу Шенгенску листу далеко превазилази пуки техничко-саобраћајни и административни аспект и има дубље симболичко и психолошко значење. За већину грађана Србије, без обзира да ли уопште имају пасош, довољно новца или намеру да било где путују, већ сама могућност да се, у принципу, поново може слободно ићи преко „гране“ на запад представља знак политичке нормализације и менталног повратка у „бољу прошлост“. То је Европа која је остала у српском колективном памћењу још из Титових времена, Европа „државе благостања“, која има мирис шушкаваца, завеса и фармерки из Трста. Наравно да те Европе већ одавно нема и да ју је заменила Европа мега-корпорација, бриселске бирократије и социјалне несигурности. Али док се Србљи у то не увере, а, рекосмо, већина нема пасош и неће уопште нигде путовати, можда ће се моћи одрадити барем још један изборни циклус – а будућност даља од првих наредних парламентарних избора ионако никога више не занима.

Е, сад, друга је ствар што се, по мом скромном мишљењу, ту негде са белим шенгеном „европски пут Србије“ углавном и завршава. Било зато што ми нећемо моћи, умети или хтети да испунимо све постављене услове (на пример, оне у вези Косова, или, евентуално, Војводине, мањина и сл.), било зато што се можда напросто неће повољно расплести клупко изукрштаних спољних и унутрашњих интереса који одређују политику

Европске уније. Упркос уверавањима дежурних оптимиста, ложача и ЕУ-форичара са наше или бриселске стране, чињеница је да ЕУ тренутно има много већих проблема и важнијих тема него што је то „пуна интеграција западног Балкана“.

Како све тротије и све бирократскије ЕУ институције учинити ефикаснијим? Какав став заузети према европским аспирацијама Турске и Украјине? Како се поставити према Москви и Вашингтону? Да ли развијати сопствене одбрамбене снаге? Како одговорити на изазове светске економске кризе? Како решити проблем снабдевања енергентима? Како изаћи на крај са све очигледнијим демократским дефицитом, апатијом и незадовољством сопствених грађана? Све су то питања која муче Унију и која ће и у наредном периоду заокупљати пажњу њених чланица и њених лидера. У таквој констелацији „западни Балкан“ тешко да може рачунати на много више од улоге колатералне теме и факултативног „предјела“ на ЕУ-трпези, на неком од редовних окупљања европске политичке олигархије. Зато бих препоручио српским политичарима и експертима да што пре почну проучавати поједине аспекте и могуће облике тзв. „привилегованог партнерства“, уместо да своје време и националну енергију троше на снове о „пуноправном чланству“.

Добре вести треба увек поздравити, али се не треба заваравати. Укратко, плашим се да прошлонедељна српска спољнополитичка сага тешко може потрајати много дуже од оног Пепељугиног бала, где се, тамо иза поноћи, чаролија распада, кочије претварају у бундеву, коњи у мишеве, а њена предивна хаљина у сиротињске рите. При чему је очигледно да се овога пута у улози Пепељуге налазе Борис Тадић и, нарочито, министар спољних послова Вук Јерemiћ.

У сваком случају, имам утисак да би српско спољнополитичко отрежњење могло бити прилично болно и – за разлику од бајки – без одговарајућег хепиенда.